

Nyt fra historisk Videnskab i Ind- og Udland.

Personalhistorikeren Overretssagfører Vilhelm Richter, f. 1840, døde 30. Novbr. 1911. Af hans mange flittige Arbejder kan nævnes: *Den danske Landmilitæretat 1801—94*, I—II (1896—97); *Den danske Søetat 1801—1890* (1894); *Juridisk og statsvidenskabelig Stat* (flere Udg., den sidste ved V. R. og Otto Jensen, 1910); *100 Aars Dødsfald (1791—1890)*, I—III (1901—05); *Dødsfald i Danmark 1761—90* (1907).

J. A. F.

Den 1. Novbr. 1911 døde, 60 Aar gammel, Professor Oswald Holder-Egger, der havde under sin kraftige Ledelse Afdelingen Scriptorum af Monumenta Germaniæ. Fra Ungdommen af havde han gjort Middelalderens Kilder til sit Særstudium; han var Elev af Waitz og har fortsat dennes Udgave af danske Kilder i det nævnte Værk. Holder-Eggers kyndige Fortrolighed med den senere Middelalders Forfattere og hans sikre Udgiverhaand vil blive haardt savnet ved det store Foretagende.

Den 3. Jan. 1912 døde Felix Dahn (f. 1834). Han var Professor i tysk Ret ved Universitetet i Breslau; for det store Publikum er han mest bekendt som Digter, fremfor alt ved sine omfattende historiske Romaner (saaledes „Ein Kampf um Rom“). Varigst Betydning har han dog vist vundet ved en lang Række historiske Værker, hvori han med vægtig Grundighed og stor Kærlighed til tysk Urtid viser skarpsynet Forstaaelse af germanske Folks Samfundsliv, særlig de statsretlige Forhold. Saadanne Arbejder er *Die Könige der Germanen*

(12 Bind, 1861—1909), *Urgeschichte der germanischen und romanischen Völker* (i Onckens Verdenshistorie, 4 Bind, 1881—89), hans Bearbejdelse af Wietersheims *Geschichte der Völkerwanderung* (2 Bind, 1880—81); en Samling af sine mindre Arbejder har Dahn givet i *Bausteine* (6 Bind, 1879—84).

Ved Gabriel Monods Død d. 10. April 1912 led den historiske Videnskab, ikke alene i Frankrig, men i alle Lande, et alvorligt Tab. Monod var hverken Banebryder eller Stifinder, han havde ikke givet sig i Kast med mange Folkeslags Historie og var ikke kyndig i mange Sprog, ikke desto mindre var han en Mand, til hvem man rundt om i Verden lyttede, og hvis Dom man agtede højt. Man saa hen til hans Tidsskrift *Revue Historique* som et Midtpunkt i vor Tids historiske Forskning, og i en Menneskealder har det været Hovedorganet indenfor vort Fag. Det havde vundet sin Plads ved sin lige-lige varme Interesse for alle Folkeslag og ved Medarbejdere i alle Lande, ved sine ypperlige Meddelelser om, hvad der udrettedes i Videnskaben og ved sin praktiske, punktlige Ordning, fremfor alt dog ved dets Redaktions fortrinlige ledende Artikler, der blev en Vejledning for, hvorledes en overskuende og forstående, retfærdig og billig Dom skulde udtales.

Gabriel Monod havde dog i Frankrig næsten været en Foregangsmand. Han var født 1844 og havde kort før Krigen med Tyskland tilbragt en længere Studietid i dette Land; han kom hjem som en Lærling, der var inddrukken af den gode tyske historiske og kritiske Skole, og indsaa Nødvendigheden af, at den franske Videnskab slog ind paa samme nøgterne Forskning. Han vedblev altid at staa tysk Videnskab nær; han var paa Post mod enhver Chauvinisme og glemte dog ikke de gode Traditioner indenfor sit Lands Historieforskning, det aandfulde Syn, den klare Form, den friske Stil, den varme Fædrelandskærlighed og Angsten for at fortabe sig i det smaat-skaarne og nytteløse. I sine Skildringer af franske Mestre — saaledes i *Les maîtres de l'histoire: Renan, Taine, Michelet* (1894); ved den sidste Historiker, som han ofte har skildret,

hang især hans Hjerte — godtgjorde han, hvor dybt han kunde trænge ind i Forstaaelsen af Personligheder. I utallige Nekrologer, som ingen i Europa kunde skrive bedre end Monod, og i mangfoldige Redegørelser for historiske Værker viste han, hvorledes han kunde træffe Kærnen i den omtalte Bog, Forfatterens Ejendommelighed og den rette Maalestok for Bedømmelsen.

Monod har skrevet fortrinlige Arbejder, der hvilede paa Førstehaands Kildestudier, saaledes *Études critiques sur les sources de l'histoire Mérovingienne* (1872—85), *sur les sources de l'histoire Carolingienne* (1898). Imidlertid vare hans Skrifter af denne Art kun faa, og det er da ogsaa betegnende, at da Monod optoges i det franske Institut, fandt han ikke Plads i Historikernes og Sprogmandenes særlige Kreds, men i Académie des sciences morales et politiques. Større end hans Drift til skarpsindigt at trænge ind i Kildernes dunkle Udsagn var hans Lyst til at vejlede i grundigt Studium, i Syn og Opfattelse, derfor skrev han fortrinlige Haandbøger og bibliografiske Hjælpemidler, som *Bibliographie de l'histoire de France* (1888), og han har som Professor ved École des hautes études og ved École normale været en højt paaskønnet Lærer, der har uddannet talrige yngre Videnskabsmænd. Hvad der endvidere prægede Monod, var en levende Retfærdighedsfølelse; den bragte ham Vaaben i Haand overalt, hvor han mente, at Uret var begaaet. Han stillede sig i første Række ved Dreyfus' Side, hvis Skæbne han følte som en Skam for Frankrig, og højst betegnende er den omfattende Indledning, hvormed han ledsagede sin Oversættelse af den tyske Kirkehistoriker Böhmers Arbejde om Jesuiterne (1910), og hvori han paaviste Falskheden af mange Beskyldninger mod den forfulgte Orden, hvis Trosstandpunkt han iøvrigt med sin frie Tænkning saa lidt delte.

Monod tilhørte en berømt reformert Slægt, hans Farfader var Præst i Kjøbenhavn og hans Fader født her, selv var han født i en normannisk Landsby ved Le Havre; ofte udtalte han, hvor nær han følte sig knyttet til vort Land, og mange Danske have ved hans hjælpende Haand erfaret denne Følelse virkeliggjort i Gerning. Monod var 1907 bleven optaget i det danske Videnskabernes Selskab.

Joh. Stp.